
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

זרמים ביהדות המודרנית : משפינוזה ועד היהדות הרפורמית השלכות
חינוכיות - 63600

תאריך עדכון אחרון 22-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' אבינועם רוזנק

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: avinoam.rosenak@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש דרך הדוא"ל

מורי הקורס:
פרופ אבינועם רוזנק

תאור כללי של הקורס:
הקורס יעסוק בשאלות מרכזיות ועיון ביקורתי ועיון לתופעת ההתפצלות האידאולוגית, התאולוגית וההלכתית והשלכותיה הסוציולוגיות והתרבותיות של הזרמים היהודיים השונים בעולם המודרני. הקורס יפתח במשנתו של ברוך שפינוזה עד להתפתחותה והתגוננותה של היהדות הרפורמית ביהדות ארה"ב ובישראל. מוקדו של הקורס יהיה בתיאולוגיה ובמחשבה היהודית וההלכתית של מושאי דיונו

מטרות הקורס:
הכרת הפילוסופיה העומדת מאחורי המחשבה החילונית והיהדות הרפורמית בהתמודדותם עם המודרנה.

תוצרי למידה
בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
הכרת המגמות הפילוסופיות העומדות מאחורי שינויים סוציולוגיים.

רכישת כלים להבחנה בין הזרמים השונים.
הבנת התרחשויות תרבותיות עכשוויות בעולם היהודי דרך כלים אנליטיים.
היכרות עם סוגות ספרותיות של הזרמים השונים ובעיקר המחשבה הרפורמית

דרישות נוכחות (%) :
80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיאלוג

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
שיעור 1:
מימי הביניים אל העת החדשה – דגמים של דת ותבונה – השלכות חינוכיות

שיעורים 2:
שפינוזה, החילון והמודרנה: פילוסופיה ותיאולוגיה – השלכות חינוכיות

שיעורים 3:
משה מנדלסון: היהודי האורתודוקסי המודרני הראשון וההכנה ליהדות ליבראלית: למה להישאר נאמנים לדת היהודית? התלבטויות של עבר והווה

שיעור 4:

נפתלי הרץ ויזל: התעצמות האמנציפציה ותביעותיה ודוד פרידלנדר

שיעור 5:

התגבשות הרפורמה: אברהם גייגר וחכמת ישראל; על התרגום והשלכותיו; דת ומוסר - תיאולוגיה רפורמית: בין פילוסופיה לתיאולוגיה

שיעור 6:

הרמן כהן - על הפרוגרס הרציונאליסטי

שיעור 7:

היהדות הרפורמית: רבדים של תרגום: שמואל הולדהיים יצחק מאיר וייס ודוד איינהורן - ניתוח מצע קולומבוס

שיעור 8:

הרפורמה האקסיסטנציאלית - בעקבות בובר ורוזנצוויג - היחס להלכה.

שיעור 9:

רפורמה והלכה: הרב משה זמר הפילוסופיה של ההלכה, דת ומוסר, שפה וספרות

שיעור 10-11: יהדות היברידית דקונסטרוקציה והרמנויטיקה: פמניזם והסוגיה ההומו לסבית

שיעור 12:

יוג'ין בורוביץ: רפורמה בעולם פוסט מודרני.

שיעור 13:

סוגיית נישואי תערובת - סרטים ודין.

חומר חובה לקריאה:

1. משה זמר, הלכה שפויה, דביר, תל אביב 1993.
2. שמואל פיינר, השכלה והיסטוריה: תולדותיה של הכרת עבר יהודית מודרנית, מרכז זלמן שז"ר, ירושלים 1995
3. שי ווזנר, "עצמאות ומחויבות פרשנית - על תפיסות פרשניות בספרות הרבנית", אקדמות ד (תשנ"ח), עמ' 9-29
4. דליה מארקס, התפילה הרפורמית לדורותיה ולמרכזיה, א' רוזנק (עורך) Reform Contemporary Judaism: Sociology, Education and Theology
5. מרק ושופסקי, הפסיקה הרפורמית: על המשפט והרטוריקה בחיי קהילה יהודית-ליברלית, א' רוזנק (עורך) Theology and Education, Sociology: Judaism Reform Contemporary
6. מיכאל מאיר, בין מסורת לקדמה: תולדות תנועת הרפורמה ביהדות (תרגום מאגלית דוד לוביש), זלמן שז"ר, ירושלים 1989.
7. נפתלי הרץ ויזל, ספר דברי שלום ואמת, ווארשא 1886.
8. אליעזר שביד, נביאים לעמם ולאנושות, מאגנס, ירושלים 1999
9. אליעזר שביד, תולדות ההגות היהודית (המאה ה-19), כתר, ירושלים תשל"ח
10. אליעזר שביד, תולדות פילוסופיית הדת היהודית בזמן החדש א-ה, הוצאת עם עובד, מכון שכטר

-
11. אליעזר שביד, יסודות הפילוסופיה הדתית של הרמן כהן, מחקרי ירושלים במחשבת ישראל ב, ב (תשמג), עמ' 255-306.
12. Scott A. Shay, *Getting our Groove Back: How to Energize American Jewry*, Devora Publication, Jerusalem & N.Y. 2007
13. Jenna Weissman Joselit, "'Merry Chanuka': The Changing Holiday Practices of American Jews, 1880-1950, Lack Wertheimer (ed.), *The Uses of Tradition: Jewish Continuity in the Modern Era*, Harvard University, 1992, pp. 303-330
14. Arnold M. Eisen, "Constructing the Useable Past: The Idea of 'Tradition' in Twentieth-Century American Judaism, Lack Wertheimer (ed.), *The Uses of Tradition*, pp. 429-461.
15. Ephraim Tabory and Uzi Rebhun, "A Religious Profile of American Reform Jews" (A. Rosenak [ed.]), *Contemporary Reform Judaism: Sociology, Education and Theology*

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

העבודה תעשה בזיקה לקורס

אם הקורס יתנהל בזום בשל אילוצי קורונה הוא ילווה עד כמה שניתן במצגות שמסייעות ללמידה. המצגות אינן חלק מהחומרים שישלחו לתלמידים במהלך הקורס ובסופו. הטקסטים הנלמדים ישלחו לכולם דרך הדוא"ל במודל.

אם הקורס יתנהל בזום בשל אילוצי קורונה אני צופה שהספק הלמידה יהיה נמוך יותר מהתוכנית המוצעת כאן בשל התאמות הכרחיות למרחב הלמידה הוירטואלי ואפשר שנגיע רק לחצי מההספק המתואר כאן.

הקורס יסתיים בתרגיל כתיבה בבית.

מפגשי הכיתה בזום יתועדו ויופיעו ב-Moodle למשך שבוע אחד בלבד לאחר השיעור. אין לעשות כל שימוש בהקלטת השיעור מעבר ללימוד בקורס זה.

אנא היכנסו לזום באמצעות שם פרטי ושם משפחה.

אנא, לשם הגברת הריכוז בשיעור אנא סגרו את כל היישומים במחשב שאינם רלוונטיים.

כל סטודנט הרוצה להשתתף בקורס צריך להפעיל את המצלמה של הזום. זה חיוני לניסיון לשמור על מרחב למידה דיאלוגי. רק במקרים חריגים, יש לקבל אישור מהמרצה לסגירת מצלמה.

תהליך הלימוד והקצב יהיה בכפוף לדינמיקה של הלמידה בכיתה